

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра методики музичного виховання та диригування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)
за першим (бакалаврським) рівнем

Спеціальність 014 Середня освіта
(за предметними спеціалізаціями)

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вікова психологія
Викладач	Матейко Н.М.
Контактний телефон викладача	0991390034
E-mail викладача	mnm2807@ukr.net
Формат дисципліни	очна/заочна
Обсяг дисципліни	270 год.; кількість кредитів ECTS – 9
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://magpsychol.pu.if.ua/course/view.php?id=31
Консультації	Вівторок

2 Анотація до курсу

Програма курсу побудована з урахуванням світового та вітчизняного досвіду психологічних досліджень, у руслі чого висвітлюються загальні питання психології як науки, закономірності та формування і розвитку психіки як особливої форми життєдіяльності.

3. Мета та цілі курсу

Дати основи знань із курсу «Вікова психологія», розкрити особливості психічної діяльності людини; сформувати у студента навички аналізу педагогічної діяльності, психологічної структури особистості, самоаналізу власного психічного життя, навчити використовувати психологічні знання у майбутній професійній діяльності.- ознайомити студентів з основними положеннями та проблемами психології на сучасному етапі розбудови нашого суспільства;- ознайомити студентів з психологічними аспектами роботи з дітьми різних вікових періодів розвитку.

4. Компетентності

- Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- навички міжособистісної взаємодії.
- володіння основними психолого- педагогічними комунікативними аспектами, що сприяють продуктивній творчій діяльності дитячого колективу
- здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва; здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій, історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності.
- здатність і готовність мислити критично, системно і самогенно; розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки; здатність і готовність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них, професійне володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння та взаємовпливу і здатність ефективно застосовувати їх у професійному спілкуванні; здатність діяти на основі етичних міркувань, емпатії, толерантності.
- здатність і готовність аналізувати та моделювати психологічні феномени та їх динаміку
- здатність і готовність аналітично прогнозувати тенденції розвитку напрямів, галузей, складових психологічної науки і практики, своєї сфери професійної компетентності та об'єктів професійної діяльності;
- здатність і готовність психологічно забезпечувати ефективність функціонування державних, політичних, громадських та інших суспільних органів, інституцій, установ, об'єднань, груп;
- здатність і готовність здійснювати перевірку, зокрема експертну, психологічної достовірності фактів, ситуацій, подій, інформаційних повідомлень та їх джерел;
- уміння організовувати та надавати психологічну допомогу, здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну допомогу відповідно до запиту; здатність до професійної мобільності.

5. Результати навчання

Здатність аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.; розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань; здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань; обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел; презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців; формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Вікова психологія» студент повинен

знати:

- предмет і завдання курсу, його категоріальний апарат;
- методи, основні закономірності, принципи і структуру науки,
- сучасні теоретичні концепції вікової психології;
- загальні закономірності розвитку психіки людини: умови, чинники, рушійні сили;
- особливості пізнавальних процесів, емоційно-вольової, мотиваційної сфер,
- індивідуально-психологічні характеристики людей різного віку;
- вікові можливості засвоєння знань;
- закономірності виникнення та перебігу вікових криз протягом онтогенезу від народження до старості;
- особливості динаміки професійної кар'єри та сімейних взаємин у ранній, середній та пізній дорослості;
- причини та чинники, що впливають на процес старіння; вплив процесів старіння на розвиток особистості.

вміти:

- застосовувати отримані знання з вікової психології для організації діяльності і спілкування особистості в різні вікові періоди, для створення умов, що сприяють конструктивному психічному розвитку людини;
- враховувати в навчально-виховному процесі сензитивні періоди розвитку людини; - враховувати вікові особливості дитини в психолого-педагогічній роботі;
- орієнтуватися на нормативи кожного вікового періоду у психодіагностичній та психокорекційній роботі;
- аналізувати витоки психологічних проблем індивіда в його онтогенезі;
- здійснювати психолого-педагогічний моніторинг розвитку пізнавальних здібностей в учнів;
- враховувати вікові особливості нормального розвитку дорослих осіб при взаємодії з колегами по роботі, батьками учнів, у взаєминах у власній сім'ї.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	40
практичні	22
самостійна робота	208

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
2-3 семестр	Середня освіта (Музичне мистецтво)	1-2 курс	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Предмет та завдання курсу “Вікова	лекція	Скрипченко О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія. К., 2011// http://westudents.com.ua/kni	8 год	5 б. (вибірково, під час опитування на	1-й тиждень

психологія”. Психіка як осередок життя.	семінарське заняття	gi/505-zagalna-psihologya-skrichenko-ov-.html 1. М’ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч.посіб. К.: Вища шк., 2000. 2. Максименко С.Д. Загальна психологія. К.: Центр учбової літератури,2008 3. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х.-Т.1:М.:Мир,1992. 4. Немов Р.С. Психология.В 2-х кн.Учеб.пособ.для.ст.Общи е основи психологии.Кн.1.М.:Просвещение,1994	6 год.	семінарі); 10 б – за підготовку і презентаці ю реферату	
Тема 2. Відчуття і сприймання. Пам’ять як складова пізнавальної діяльності індивіда.	лекція семінарське заняття,.	1. Скрипченко О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія. К., 2011// http://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologya-skrichenko-ov-.html 2. М’ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч.посіб. К.: Вища шк., 2000. 3. Максименко С.Д. Загальна психологія.-К.: Центр учбової літератури,2008 4.Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х.-Т.1:М.: Мир,1992. 5.Немов Р.С. Психология.В 2-х кн.Учеб.пособ.для.ст. Общие основи психологии. Кн.1.М.: Просвещение,1994.	8 год 6 год	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі); 10б за індивідуальну роботу	2-й тиждень
Тема 3. Мислення як предмет психології	лекція,	1. Скрипченко О.В., ДолинськаЛ.В. Загальна психологія. К., 2011// http://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologya-skrichenko-ov-.html 2. М’ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч.посіб. К.: Вища шк.,2000. 3. Максименко С.Д. Загальна психологія.-К.:	8 год	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі).	3-й тиждень навчання

		Центр учбової літератури, 2008 4. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х.- Т.1: М.: Мир, 1992.			
Тема 4. Уява в системі пізнавальних процесів	лекція. семінарське заняття,.	1. Скрипченко О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія. К., 2011// http://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologiya-skrichenko-ov-.html 2. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. К.: Вища шк., 2000. 3. Петровский А.В. Введение в психологию. М.: Академия, 1995. 4. Максименко С.Д. Загальна психологія.-К.: Центр учбової літератури, 2008 5. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х.- Т.1: М.: Мир, 1992. 6. Немов Р.С. Психология. В 2-х кн. Учеб. пособ. для ст. Общие основы психологии. Кн. 1. М.: Просвещение, 1994. 7. Петровский А.В. Введение в психологию. М.: Академия, 1995.	8 год. 6 год	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи). 10 б – за підготовку і презентацію реферату	4 тижденть навчання
Тема 5. Увага в структурі психічних явищ	лекція	1. Скрипченко О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія. К., 2011// http://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologiya-skrichenko-ov-.html 2. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. К.: Вища шк., 2000. 3. Петровский А.В. Введение в психологию. – М.: Академия, 1995. 4. Максименко С.Д. Загальна психологія.-К.: Центр учбової літератури, 2008	6 год.	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б. (студентам ставиться оцінка за виконання індивідуальної роботи).	5-тижденть

		5. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х. - Т. 1: М.: Мир, 1992. 6. Немов Р.С. Психология. В 2-х кн. Учеб. пособ. для ст. Общие основы психологии. Кн. 1. М.: Просвещение, 1994. 7. Петровский А.В. Введение в психологию. М.: Академия, 1995.			
Тема 6. Емоції та почуття	лекція,	1. Скрипченко О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія. –К., 2011// http://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologiya-skrichenko-ov-.html 2. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. К.: Вища шк., 2000. 3. Максименко С.Д. Загальна психологія. -К.: Центр учбової літератури, 2008 4. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х. - Т. 1: М.: Мир, 1992. 5. Немов Р.С. Психология. В 2-х кн. Учеб. пособ. для ст. Общие основы психологии. Кн. 1. М.: Просвещение, 1994. 6. Матейко Н.М. Загальна психологія: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. 230с	8 год	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б – за підготовку і презентацію реферату	6-й тиждень
Тема 7. Темперамент і характер як інструментальна функція психіки	лекція семінарське заняття,	1. Скрипченко О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія. –К., 2011// http://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologiya-skrichenko-ov-.html 2. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. К.: Вища шк., 2000. 3. Максименко С.Д. Загальна психологія. -К.:	8 год 6 год	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б. (ставиться оцінка за виконання індивідуал	5 тиждень

		Центр учбової літератури, 2008 4. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х. - Т. 1: М.: Мир, 1992. 5. Немов Р. С. Психология. В 2-х кн. Учеб. пособ. для ст. Общеосновы психологии. Кн. 1. М.: Просвещение, 1994. 6. Матейко Н. М. Загальна психологія: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. 230с.		ьної роботи).	
Тема 8. Психологія особистості	лекція, семінарське заняття,	1. Скрипченко О. В., Долинська Л. В. Загальна психологія. К., 2011// http://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psiologia-skrichenko-ov-.html 2. М'ясоїд П. А. Загальна психологія: Навч. посіб. К.: Вища шк., 2000. 3. Максименко С. Д. Загальна психологія. К.: Центр учбової літератури, 2008 4. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х. Т. 1: М.: Мир, 1992. 5. Юнг К. Остановлени личности https://royallib.com/book/yung_karl/stanovlenie_lichnosti.html	8 год. 6 год	5 б. (вибірково, під час опитування на семінарі). 10 б. (оцінка за виконання індивідуальної роботи та її презентацію).	6-й тиждень.
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів відводиться на роботу на семінарських заняттях, написання контрольної роботи (максимум 10 балів), індивідуальна робота – максимум 10 балів, захист презентацій на обрані студентами теми (10 балів); підготовка рефератів з презентацією (10 б), усні відповіді (5 балів), інші 50 балів – це залікове тестування. Підсумковий контроль – залік (червень 2020 р.) Сумарна кількість – 100 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Напередодні написання письмової (контрольної) роботи у форматі проблемних питань чи тестів студенти отримують посилення на навчально-методичну та наукову літературу із завчасно заданої теми для самостійної підготовки. Щодо виконання індивідуальних завдань та написання рефератів, їх презентації викладач пропонує студентам літературу, розкриває ресурси забезпечення				

	виконання даного завдання. Власне виконання індивідуальних (творчих) завдань покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, мисленнєві операції в опрацюванні навчального матеріалу (абстрагування, порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, а також творче мислення, що особливо виявляється у здатності репрезентувати опрацьований матеріал, а також у здатності його графічно представляти.
Семінарські заняття	Семінарські заняття спрямовані на розвиток критичного та творчого мислення майбутніх педагогів, розвивають у них комунікативні здібності, загальнонавчальні вміння до публічних виступів, до переконувального впливу, здатність до організації і проведення активних методів навчання; тим самим формують педагогічні здібності у майбутніх фахівців.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю (залік) передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових (відвідування занять та підготовка до різних форм їх проведення)

8. Політика курсу

Політика курсу «Вікова психологія» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, які слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, написати реферат, виконати творчу роботу). У випадку невиконання студентами вищезначених вимог, запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування) студент буде недопущений до здачі підсумкового контролю (у разі якщо він не відпрацює пропущені заняття і не виконає обов'язкову навчальну програму).

9. Рекомендована література

1. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х. - Т.1: М.: Мир, 1992.
2. Коваленко А.Б., Корнев М.Н. Соціальна психологія Підручник. К., 400 с.
https://library.udpu.edu.ua/library_files/414683.pdf
3. Максименко С.Д. Загальна психологія. К.: Центр учбової літератури, 2008
4. Маслоу А. Новые рубежи человеческой природы. М.: Смысл, 1999 (розділ «Творчество»).
5. Міщиха Л.П. Психологія творчості. Навч. посібник. Івано-Франківськ: Гостинець, 2007.
6. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене К.: Центр учбової літератури, 2008. 688 с
7. Москалець В.П. Психологія особистості. Івано-Франківськ, 2010.
9. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. К.: Вища шк., 2000.
10. Матейко Н.М. Загальна психологія: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. 230с.
11. Матейко Н.М. Загальна психологія: навчально-методичні рекомендації. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. 90с.
12. Матейко Н.М. Загальна психологія: методичні матеріали для самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 76с.
11. Немов Р.С. Психология. В 2-х кн. Учеб. пособ. для ст. Общие основы психологии. Кн. 1. М.: Просвещение, 1994.
12. Савчин М.В. Педагогічна психологія. К.: Академвидав, 2007. С. 11-32.
13. Сергеєнкова О.П. Педагогічна психологія// <http://westudents.com.ua/knigi/518-pedagogchna-psihologiya-sergnkova-op.html>
14. Скрипченко О.В., Долинська Л.В. Загальна психологія. К., 2011// <http://westudents.com.ua/knigi/505-zagalna-psihologiya-skripchenko-ov-.html>
16. Юнг К. Остановлении личности https://royallib.com/book/yung_karl/stanovlenie_lichnosti.html